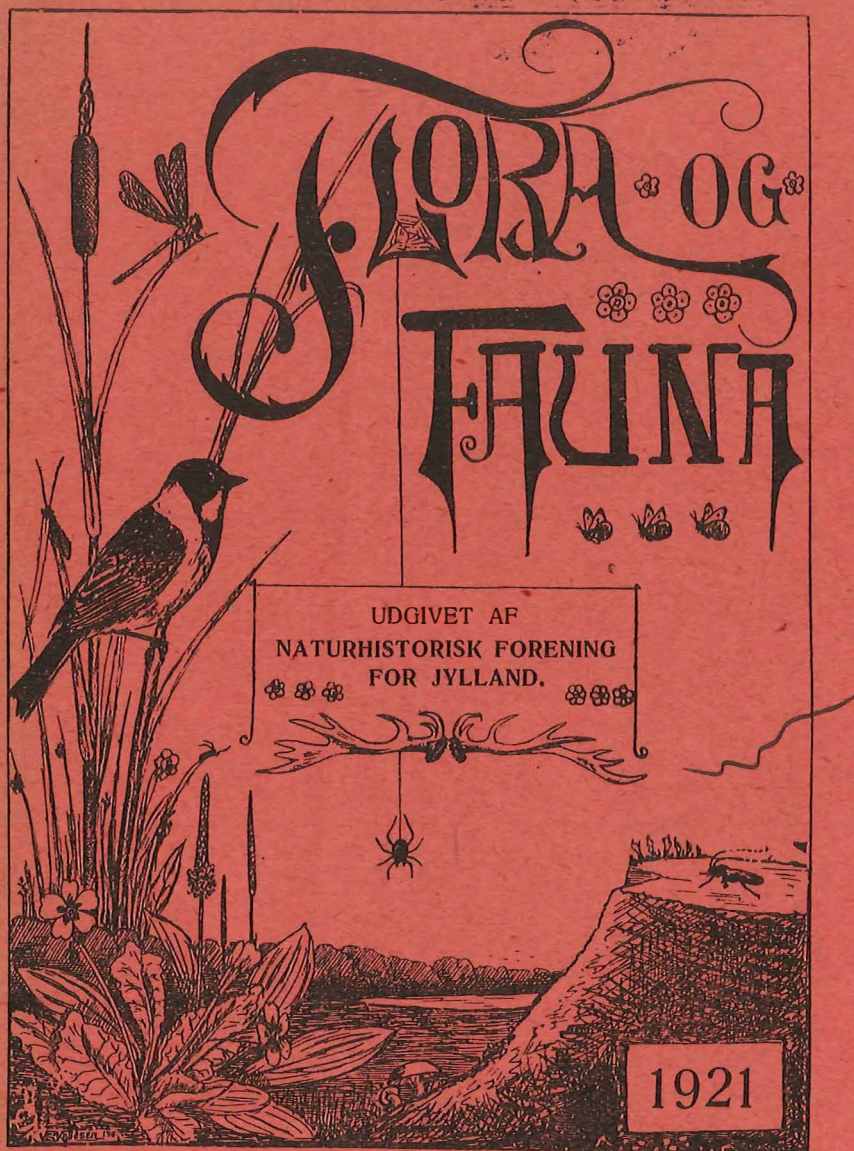

5. Hefte.

Medlemsblad for „Naturhistorisk Forening for Jylland“, „Naturhistorisk Forening for Sjælland“, Naturhistorisk Forening for Lolland-Falster og „Naturhistorisk Forening for Fyn“.

REDAKTION:

A. C. JENSEN-HAARUP, ALBERT JENSEN, P. ESBEN-PETERSEN.

I KOMMISSION HOS LEHMANN & STAGE, KØBENHAVN.

CLEMENSTRYKKERIET (C. REIMANN) AARHUS

Jydsk naturvidenskabeligt Selskab

har til Formaal at virke for et arbejdende naturvidenskabeligt Institut og at støtte det naturhistoriske Museum i Aarhus.

Selskabet modtager med Glæde Indmeldelse af alle naturvidenskabeligt interesserede.

Kontingentet er 10 Kr. aarlig, og Indmeldelse sker ved Henvendelse til Lektor *Mathias Møller*, Nyborggade 24³, Aarhus.

Det nyoprettede

Naturhistorisk Museum

i Aarhus

modtager med Tak alt hørende til dansk Fauna, særlig ikke helt almindeligt forekommende Arter; ogsaa Mosefund er meget velkomne. Danske Pattedyr og Fugle — eller Henvendelse om saadanne — bedes sendt til Lærer B. Sigfred Knudsen, Villa „Syen“, Chr. Winthersvej, Aarhus, medens eventuelle Meddelelser og Forespørgsler bedes adresserede til Lektor B. K. Møller, Nyborggade 6, Aarhus.

2. *Eulima intermedia* Cantr. 13 Vindinger, Skallen solid, rødlig. Spiret lige. 8 mm.
Lusitansk Form. Fra Norge til Middelhavet og Canarerne.
Kattegat.

3. *Eulima bilinata* Alder. 10 Vindinger, tynd, 2 mørke Baand paa hver Vinding. Spiret lige. 6 mm.
Lusitansk Form. Fra Hammerfest til Middelhavet.
Kattegat.

Genus IV. *Eulimella*. Skallen langstrakt kegleformet med tydelige Suturer. Skalmunden lille, oval eller rhombeformet og bredt tilspidset foroven. Overfladen glat.

1. *Eulimella acicula* Phil. 8—9 Vindinger i en stærk forlænget Kegle, Skallen temmelig solid, glat, hvid. Skalmunden rhombeformet. 3 mm.
Lusitansk Form.
Kattegat.

2. *Eulimella Scillæ* Scacchi. 11—12 Vindinger, Basis noget kantet. 6 mm.
Lusitansk Form. Fra Finmarken til Canarerne og Madeira.
Kattegat.

3. *Eulimella nitidissima* Mtg. 7 meget konvekse Vindinger, meget tynd, gennemsigtig, hvid. 2 mm.
Lusitansk Form. Brit. Øer.
Kattegat.

Genus V. *Turtonilla* (Chemnitzia). Overfladen har talrige Rygge paa Kryds og tværs. Skallerne er smalle med indtil 13 Vindinger.

1. *Turtonilla rufa* Mtg. 10—13 Vindinger. Skallen ugennemsigtig, temmelig solid og glinsende, formet som en forlænget Kegle. Ingen Navle. Farven bleggul med et rødbrunt Baand om Midten af hver Vinding og indvendig tværs over Skalmunden. 20—30 Længderibber paa sidste Vinding og færre paa de følgende. Talrige Spiraler om hver Vinding, saaledes at Overfladen bliver retikuleret. 8 mm.

Lusitansk Form. Fra Brit. Øer til Middelh.
Kattegat (1 dødt Ekspl.).

2. *Turtonilla lactia* L. Ligner foregaaende, men Skalmunden er noget kantet, og Farven hvid med blaalig Teint. 8 mm.

Lusitansk Form. Fra Tromsø til Canarerne, Middelhavet og Røde Hav.

Kattegat, Limfjorden (fossil).

3. *Turtonilla scalaris* Phil. 8 Vindinger. Farven gullig. Ligner ellers de to foregaaende. 7 mm.

Lusitansk Form. Brit. Øer til Middelhavet.

Kattegat (1 dødt Eksp.).

Genus VI. *Parthenia*. Skallen kort og bred med færre Vindinger end foregaaende Slægt. Overfladen har ogsaa Rygge paa Kryds og tværs.

1. *Parthenia spiralis* Mtg. 4 Vindinger, hvoraf den sidste er bred og buget. Talrige (ca. 30) kraftige Længderibber paa de to sidste Vindinger. Skallen tynd. 2 mm.

Boreal Form. Fra Finmarken til Gibraltar.

Kattegat, Limfjorden (fossil).

2. *Parthenia interstincta* Mtg. 5—6 noget bugede Vindinger. Skallen smallere end foregaaende, solid, hvid eller brunlig. Omtr. 20 Længderibber paa nederste Vinding. Tanden stærk, men kort og tilbagebøjet. 3 mm.

Lusitansk Form. Fra Norge til Middelhavet.

Kattegat, Limfjorden.

3. *Parthenia indistincta* Mtg. 7—8 Vindinger. Skallen temmelig smal. Talrige Længderibber. Paa sidste Vinding er disses Mellemlum forsynede med 6—8 Rækker af korte Transversaler, færre paa de følgende Vindinger. Farven som foregaaende, svag Navle og ingen Tand. 4 mm.

Lusitansk Form. Fra Kristianiafjord til Middelhavet og Canarerne.

Kattegat, Limfjorden.

2. Familien Bullidæ.

Skallen foldet sammen. Spiret kort, afstumpet eller helt skjult. Skalmunden indtager i Regelen Siallens hele Længde. Yderlæben er mere eller mindre fremstaaende.

Genus I. *Cylichna*. Skallen cylindrisk med Spiret skjult. Skalmunden snæver for oven og vid for neden.

1. *Cylichna cylindracia* Penn. Skallen blaa-hvid, lang, cylindrisk, Epidermis brungul. mørkest ved Enderne. 15×5 mm,

Lusitansk Form. Fra Vadsø til Madeira, Canarerne og Middelhavet.

Skagerak og Kattegat.

2. *Cylichna (Utriculus) nitidula* Lov. Skallen aflang, tynd, klar hvid. 4×2 mm.

Lusitansk Form. Fra Norge til Middelhavet.

Skagerak og Kattegat.

3. *Cylichna umbilicata* Mtg. Skallen solidere. Svage, undertiden bølgede Spiraler paa Overfladen. $4 \times 2\frac{1}{2}$ mm.

Lusitansk Form. Fra Norge til Middelhavet.

Kattegat (sjældent).

4. *Cylichna (Valvula) acuminata* Brug. Skallen er aflang og løber ud i en Spids foroven. 4×2 mm.

Lusitansk Form. Fra Norge til Middelhavet.

Kattegat.

Genus II. *Utriculus*. Skallen cylindrisk eller globeformet. Spiret i Regelen synligt.

1. *Utriculus truncatulus* Brug. Skallen danner en noget kegleformet Cylinder, mange Længdefolder. Farven hvid. Spiret har 3—4 Vindinger, men rager ikke ovenud.

Lusitansk Form. Fra Finmarken til Canarerne og Middelhavet.

Kattegat og Limfjorden (fossil).

2. *Utriculus mammilatus* Phil. Skallen kort cylindrisk, noget indtrykket paa Midten, hvid. 2--3 Vindinger, hvoraf den første rager op over Skallen som en Pattevorte.

Lusitansk Form. Fra Finmarken til Canarerne og Middelhavet.

Kattegat?

3. *Utriculus obtusus* Mtg. (pertenuis Sars). Skallen kort cylindrisk. Spiret rager ovenud. 6×3 mm.

Arktisk eller boreal Form. Fra Island til den Spanske Sø. Nordamerikas Østside.

Limfjorden, Østersøen.

Genus III. *Philine*. Skallen bred og tynd, Skalmunden meget stor og bred forneden.

1. *Philine aperta* L. Skallen firkantet, glat, skør, halvgennemsigtig, hvid, iriserende. Spireset tydeligt. 18×16 mm. Lusitansk Form. Fra Norge til Canarerne og Middelhavet. Kattegat og Limfjorden.

2. *Philine quadrata* Wood. Skallen noget firkantet i Omrids, fine dobbelte Spiralstriber, hvid. 2—3 Vindinger. 7×5 mm.

Arktisk Form. Mod Syd til de Brit. Øer.
Øresund?

3. *Philine punctata* Clark. Skallen oval. Spiralrækker af punkterede Linjer.

Lusitansk Form. Fra Norge til Middelhavet.
Lillebælt.

4. *Philine pruinosa* Clark. Skallen oval, temmelig solid, ofte med mørke Tværbaand, er smallere mod Toppen end *P. quadrata* og Formen mere afrundet. 6×5 mm.

Lusitansk Form. Norge. Brit. Øer.

5. *Philine scabra* Müll. Skallen pæreformet, tynd, noget tilspidset foroven, bred forneden. Talrige Spiralstriber, der er hullede som en Lænke. Farven hvid, og Yderlæben har Takker i Randen. 3 Vindinger. 8×4 mm.

Boreal Form. Grønland. Island. Norge til Middelh.
Kattegat.

6. *Philine Loveni* Malm. Skallen noget kantet, tynd. Spireset tydeligt. Mere langstrakt end *P. scabra*, Yderlæben oventil stærkt tiltrykket, Toppen mere fremspringende, smallere og lige afskaarne, Munden nedtil mere jævnt tilrundet. Ingen Takker langs Randen.

Boreal Form? Norge og Bohuslen.
Kattegat.

7. *Diaphana (Utriculus) hyalina* Turt. Skallen noget udvidet paa Midten, klar hvid, Embryonalvindingerne er brungule. 5×3 mm.

Boreal Form. Fra Norge og Island til Madeira og Canarerne. Grønland og Østamerika.

Kattegat.

Genus IV. *Acera*. Skallen opsvulmet foroven, tynd og elastisk. Spiret synligt, men afstumpet; den første Vinding patteformet.

Acera bullata Müll. Skallen en kort Oval, udvidet paa Midten, næsten lige bred til begge Ender, tynd og skør, grønlig hvid. Epidermis brungul. Spiret afstumpet, undertiden svagt fremstaaende med 6 ryggede eller kølede Vindinger. 30×20 mm.

Lusitansk Form. Fra Finmarken til Middelhavet.
Kattegat, Østersøen, Limfjorden.

Genus V. *Bulla*. Skallen oval. Spiret dækket, sædvanlig skjult.

Bulla utriculus Brocchi. (*Atys utriculus* Sars; *A. Cranchii* Leach). Skallen temmelig solid, spiralstribet. (2—3 svage Striber mellem 2 stærkere), meget fine Længdestriber. Epidermis rødbrun. Et lysere Baand tværs over Midten. 12×8 mm.

Lusitansk Form. Fra Finmarken til Canarerne og Middelhavet.
Kattegat.

Genus VI. *Actæon*. Skallen oval og spiralstribet. Spiret fremstaaende, men stump med tydelige Suturer. Skalmunden $\frac{2}{3}$ af Skallens Længde. Skalsøjlen har en Fold tæt ved Basis.

Actæon tornatilis L. Skallen temmelig solid med 7—8 Vindinger. 70 Spirallinjer paa den nederste Vinding, 12 paa den næste, 8 paa den tredie og 4 paa hver af de følgende. Kødfarvet med 3 brede hvidlige Spiralbaand paa den nederste Vinding og et Baand under Suturerne paa hver af de andre Vindinger. 16×7 mm.

Lusitansk Form. Fra Lofoten til Middelhavet.
Kattegat og Skagerak.

Smaa Iagttagelser fra Dyrelivet i Viborgeggen.

Af P. Skovgaard.

Snog og Frø. I Sommeren 1913 fangede jeg en Snog. Den laa døsigt mellem Bevoksning paa en Grøttekant, og da den var udspilet af et nylig fortæret Bytte, blev jeg nysgerrig efter at se, hvilket dette kunde være. Jeg dræbte Snogen, sprættede den op og fremdrog en langstrakt Frø, der øjensynlig allerede var paavirket af Mavesaften. Saaledes var dens Farver flere Steder stærkt bleget. Mærkelig nok var Frøen slugt med Bagbenene forrest, hvilket fremgik af dens Stilling i Snogen. Frøen var tilsyneladende død, den laa slap hen, men ikke desto mindre, da jeg havde staaet lidt med den i Haanden, sprang den pludselig fra mig og fejlede tilsyneladende intet.

Lysende Skolopendre. En Gang midt i September 1921 krøb ved Aftentide nogle lysende Punkter om paa en Grusvej; jeg fangede et Par af dem og bragte dem med ind for ved Lys at se, hvilke disse Lysbærere var. Det viste sig at være nogle tynde i Tomme lange Skolopendre. Lyset udgaar fra Punkter paa dem; de lyser ikke i hele deres Længde. En Gang tidligere har jeg fanget disse selvlýsende Skolopendre her i Eggen, saa de er mulig ikke saa sjældne.

Musenes „Køkkenmøddinger“. Ved at læse Hr. Kommuelærer J. Kr. Findal's Notitser her i Tidsskriftet om Iagttagelser af Musenes Føde, kom jeg til at mindes nogle Iagttagelser paa dette Omraade. Forskellige Steder i Eggen har jeg ophængt Mejskasser af Model som store Stærekasser. Disse tilser jeg med Mellemrum. Da jeg i Foraaret 1919 kom til en af disse, der var ophængt i en Rødgran, var den fyldt til Randen af Indgangshullet med Kogleskæl og afgnavede Aks af Rødgrankogler. Heri var i og for sig intet mærkeligt, men hvad der undrede mig var, at Musene har formaaet at transportere Koglerne ind i Kassen, ind ad det lille Hul, hvor Koglen kun lige netop kan passere. For Musen selv var der jo ingen Vanskelighed, men med en Kogle, der var større end den selv, ind ad et saa lille Hul, paa en lodret Flade forekom mig meget mærkeligt.

Et andet ejendommeligt Spisekammer fandt jeg i For-aaret 1915, idet musegnavede Kogleskæl i Mængde laa samlet i en Skovhornuglere, der forrige Aar var beboet. Reden var nær ved Toppen af en Gran, og Musene har vel fundet det lettere at bære Kogler hen paa Redens faste Grund end helt ned paa Jorden, hvor der jo desuden er saa mange Farer for en Mus; at den Rede netop havde tilhørt en Ugle var jo et Tilfælde, og heldigt at Uglen ikke benyttede Reden paa den Aarstid.

Ogsaa under Snedriver har jeg fundet smaa Høje af Kogleskæl især i Udkanten af Plantager.

Sommerfuglenes Vinterdvale. Den 16. November 1921 fandt jeg mellem nogle Blade en ubeskadiget Citronsommerfugl. Der sad 2 Dages gammel Rim paa alt ude ogsaa paa de Blade, den laa iblandt, og den selv var bevokset med Iskrystaller. Jeg tog den ind i vor koldeste Stue (der var vel et Par Graders Varme) og lagde den saa i Vinduet sammen med Bladet, den var frosset til. Næste Morgen tidlig sad Sommerfuglen henne ved Ruden paa den nederste Kant af Vinduesrammen. Altsaa levende og havde bevæget sig saa kort efter at den var Is. Mon ikke mange af de Sommerfugle, vi ser i det tidligste Foraar, er overvintret paa den Maade i frossen Tilstand?

Naturhistorisk Forening for Sjællands Ekskursion til Bramsnæsvig ^{18/5} 1921.

K. Wiinstedt.

Tidligt paa Morgenens cyklede fra Roskilde over Ugle-rup og Rejgaard til Langtved Færgekro ved den skønne Bramsnæsvig. Efter at have spist medbragt Frokost her, færgedes man over til Munkholm paa Holbæksiden, hvor man straks gik i Gang med saavel at samle Planter som Insekter.

Halvøen Munkholm, der er forbundet med Land ved en smal Tange, har engang været en Ø. Kernen dannes af en mod Øst kratklædt Bakke, omgivet af Strandenge og Fælleder. Her fandtes *Cochlearia officinalis* (Læge-Kokle-

are) i Mængde, endvidere *Artemisia maritima* (Strand-Bynke). *Taraxacum obliquum*, *T. lactum* og *T. platyglossum* (Fandens Mælkebøtter). Paa Fælledeerne var *Statice maritima* (Engelsk-Græs) fremherskende. Imellem fandtes *Vicia lathyroides* (Vaar-Vikke). Paa Bakkens kratklædte Side — her mange Elme — fandtes: *Plantago media* (Dunet Vejbred). *Viola hirta* (Haaret Viol), *Campanula persicifolia* (Smalbladet Klokke), *Lithospermum officinale* (Læge-Stenfrø), *Silene nutans* (Nikkende Limurt), *Hepatica triloba* (Blaa-Anemone), *Allium scorodoprasum* (Skov-Løg), *Verbascum nigrum* (Mørk Kongelys), *Cynanchum vincetoxicum* (Svalerød), *Origanum vulgare* (Merian) og *Bromus erectus* (Opret Hejre).

Paa Skrænten og i en Grusgrav ved Eriksholm kom denne Vegetation igen, suppleret med *Scabiosa columbaria* (Due-Skabiose). Paa Strandenge her fandtes *Taraxacum balticum* (Fandens-Mælkebøtte) og *Ophioglossum vulgatum* (Slangetunge).

Fra Eriksholm gik man mod Nord langs Strandskovens Udkant, hvor de mange blomstrende Hvidtjørn afbankedes. Her optraadte en Del Eg, hvorunder *Convallaria majalis* (Liljekonval) især myldrede. Nordligst stod Skovbrynet paa lave Brinker. Her fandtes en rig Vegetation, hvoraf kan fremhæves: *Actaea spicata* (Druemunke), *Hypericum montanum* (Bjerg-Perikum), *Orobus vernus* (Vaar-Fladbælg), *Hieracium primatifidum*, *H. vulgatum* (Høgeurter) og *Carex digitata* (Fingerakset Star), der fandtes i rigelig Mængde.

Efter at være kommet ud til Skovens Nordside, vandredes langs Vestsiden tilbage til Eriksholm. Under Højskoven saas nu blandt andet Pletter af *Lamium galeobdolon* (Barsvælg) og *Stellaria nemorum* (Lund-Fladstjerne). I Skovbrynet stod desuden langs med en Engstrækning *Calamagrostis epigejos* (Bjerg-Rørhvene), og ude i Engen *Cerastium glomeratum* (Nøgleblomstret Hønsetarm), *Trollius europaeus* (Eng-Blomme) og *Roripa (Nasturtium) aquaticum* (Brøndkarse).

Efter et haardt tiltrængt Hvil ved et Bondehus, hvor man slukkede sin Tørst, vandredes gennem Eriksholm Slot tilbage til Færgestedet paa Munkholm. Undervejs saas omkring Slottet *Petasites officinalis* (Rød Hestehov), *Cynoglossum officinale* (Hundetunge), *Chelidonium majus* (Svaleurt), *Bromus erectus* (Opret Hejre), *Chenopodium bonus henricus* (Stolt Hendriks Gaasefod) og i Skoven her desuden *Corydalis cava* (Hulrodet Lærkespore).

Efter at være færged over igen til Langtved, cykledes til Rejgaard Dyrehave, hvor man særlig undersøgte to Skovmoser nær Gaarden.

Den første var en *Carex*-Sump behersket af *Carex elongata* (Forlænget Star) og *C. canescens* (Kortkapslet Star) iblandt en Del *C. lasiocarpa* (Traad-Star). Den anden Mose „Kirkemosen“ viste sig at være en udpræget Hængesæk, hvori man sank dybt for hvert Skridt. En farefuld Tur ud i den med bare Ben var for saa vidt lønnende, som der fandtes Mængder af *Eriophorum alpinum* (Liden Kæruld) og *E. vaginatum* (Skedestraaet Kæruld). Desuden fandtes i Mospuderne *Drosera rotundifolia* (Rundbladet Soldug), *Oxycoccus palustris* (Tranebær) og *Andromeda polyfolia* (Rosmarinlyng) og *Lycopodium inundatum* (Krybende Ulvefod). Dersom det vilde være muligt at undersøge Mosen nærmere, vilde den sikkert vise sig at indeholde mange andre interessante Ting. Fra Bredden saas saaledes *Carex*-Bevoksninger, der kunde se ud til at være *C. lasiocarpa* (Traad-Star). Sandsynligheden taler for, at *C. limosa* (Dynd-Star) ogsaa maa kunne findes her. Omkring og mellem de to Moser var Skoven bakket og bestod flere Steder af fra Roden stærkt forgrenede gamle Bøgetræer med imponerende tykke Stammer. En Stammefod maalte saaledes i Brysthøjde 12 Alen i Omkreds. Paa Bakkerne bemærkedes blandt andet *Antennaria dioeca* (Kattefod).

Paa Vejkanten omkring Ryegaard myldrede igen *Bromus erectus* (Opret Hejre). Herfra cyklede over Rye By tilbage til Roskilde. Først gjordes dog et Ophold for nærmere at undersøge den smukke Kæmpehøj „Bøgebjerg“, som paa Afstand viste sig ganske lyslilla farvet af afblomstrede *Pulsatilla pratensis*-Bevoksninger (Nikkende Kobjælde). Desuden fandtes: *Vicia lathyroides* (Vaar-Vikke), *Arabis hirsuta* (Kalkkarse), *Alyssum calycinum* (Graadodder), *Viscaria viscosa* (Tjære-Nellike), *Avena pratensis* (Eng-Havre) og Hedelyng.

I Roskilde skiltes Deltagerne meget trætte, men glade for den udmærkede Dag tilbragt i en af Danmarks skønneste Egne og under en skyfri Vaarhimmel.

K. Wiinstedt.

Insektudbyttet paa den ovenfor beskrevne Tur var ikke stort; her skal blot nævnes de vigtigste Sommerfuglefund. Paa Bramsnæs nedbankede Volmer Lorenzen af Tjørn og andre Buske en Del Sommerfuglelarver, mest af almindelige Arter; men det viste sig senere ved Klækning, at der blandt disse fandtes den ret sjældne *Scotosia rhamnata* (Brun Vrietornmaaler). I Eriksholm Skov fløj *Argynnis euphrosyne* (Spejl-Perlemorfugl) hist og her, og paa Til-

bagevejen til Færgestedet fandtes paa Strandengen en Mængde voksne og halv voksne Larver af *Malacosoma castrensis* (Strand-Ringspinder).

I den første af de af Hr. Wiinstedt omtalte Skovmoser ved Ryegaard fandtes paa forskellige Sumpgræsser ialt 14 Larver af *Plusia festucae* (Sølvpletet Metalugle) og paa Ege i Skoven enkelte Larver af *Biston hispidaria* (Eg-Oksemaaler), *Catocala promisca* (Eg-Baadugle), og *Chloephora bicolorana* (Eg-Baadspinder).

L. P. Jensen.

Mindre Meddelelser.

En Myg, der angriber en Oliebille. I Maj d. A. iagttog jeg en Myggesværme, der angreb en Oliebille. Jeg havde aldrig hørt Tale om, at Myg angreb andre Leddyr, og ved nærmere Undersøgelse viser det sig, at det endogsaa meget sjældent er iagttaget. Ifølge Ent. Medd. 10. Bd. 1913 p. 83, hvor I. P. Kryger meddeler at have set en Myggeart (*Ceratopogon*) angribe en Maaler, kendes her i Europa kun to iagttagelser, af Englænderen Theobald, der saa Culicider angribe smaa Tovinger. I Amerika har Veaxil set Myg udsuge Cikader, og Hagen har set dem udsuge en Sommerfuglepuppe. — Min lille iagttagelse kan derfor maaske have sin Interesse:

Den 29. Maj 1921 iagttog jeg en ret stor Oliebillehun (*Meloë proscarabaeus*), der kravlede henad en Skovsti i Ulvlyst Skov her ved Haderslev. Omkring den kredsede en Sværm af Myg, og af og til satte de sig paa den, særlig paa den bløde Hud mellem første og anden Brystring. Billen led øjensynligt ved Myggenes Stik; den gned forgæves Siderne med det bagerste Benpar uden døg at slippe af med sine Plageaander. Da jeg listede Samleglasset over den, sad der to Myg paa den; men da den tumlede ned i Glasset, sværmede der 12 rundt derinde. De har altsaa siddet paa Billens Underside. Myggene, som jeg sendte til Universitetets zoologiske Museum, er af Museumsinspektør Lundbeck bestemt til at høre til *Ceratopogon*-Slægten.

Jørgen Hansen,
Haderslev.

FLORA OG FAUNA

UDGIVET AF
NATURHISTORISK FORENING
FOR JYLLAND

REDAKTION:

A. C. JENSEN-HAARUP, ALBERT JENSEN,
P. ESBEN-PETERSEN, PEDER NIELSEN

1921

I KOMMISSION HOS LEHMANN & STAGE, KØBENHAVN
CLEMENSTRYKKERIEET — AARHUS

INDHOLDSFORTEGNELSE.

	Side
Aporophyla lutulenta Bhk. V. Sigfred Knudsen	40
Bidrag til vore Dammuslingers Udviklingshistorie. Hj. Ussing	74
Colias hyale. Esben-Petersen	83
De danske skalbærende Havsnegle (Gastropoder). Severin Christensen	91
Den sorte Stork. J. Kr. Findal	83
Egernet i Silkeborg-Skovene. E. Jochumsen	42
Et Flagspætte-Spisested. J. Kr. Findal	72
Et Fund fra 1918. H. P. S. Sønderup	14
Foreningsmeddelelser:	
1. Generalforsamlinger: N. F. f. S.	41, 59
N. F. f. J.	42, 58
2. Ekskursioner: N. F. f. S.	9, 41, 49, 103
N. F. f. L.-F.	18
N. F. f. J.	42
Fortegnelse over Sjællands Storsommerfugle. L. P. Jensen	50
Fugleholmen Madstedborg. M. E. Hansen	23
Fund af Sjældnere Planter. P. M. Pedersen	78
Jydsk naturvidenskabeligt Selskab. A. C. Jensen-Haarup	17
Jydske Egne. V. S. Knudsen:	
I. Juelstrup Sø og Omegn	26
II. Højbjerg	33
Lidt om sønderjydske Plantenavne. Jørgen Hansen	87
Litteratur	60, 85
Lynghy Mose. K. Wiinstedt	2
Medlemsliste. N. F. f. S.	108
Microlepidopterer. H. P. S. Sønderup	15
Mindre Meddelelser	14, 40, 83, 102, 106
Musegnavede Frugter og Frø. Albert Jensen	20
Naturhistorisk Forening for Jylland. J. Kr. Findal	1
do. do. - Lolland-Falster 1920. L. Kring	18
do. do. - Sjællands Ekskursioner 1920. L. P. Jensen	9
Ods Herred. K. Wiinstedt	61
Oluf Jacobsen. Nekrolog. A. C. Jensen-Haarup	38
Rettelser. L. P. Jensen	40

	Side
Sidste Nyt fra 1919. H. P. S. Sønderup.....	15
Silkehaler. P. Skovgaard.....	107
Sjældnere Løbebiller. Adam Afzelius.....	40
Smaa lagttagelser fra Dyrelivet i Viborgeggen. P. Skovgaard.....	102
Tue-Siv, <i>Juncus tenuis</i> Wild. P. M. Pedersen.....	83
Vaarfluelarver. Esben-Petersen.....	84
Vandfrøen eller den grønne Frø, <i>Rana esculenta</i> L. P. M. Pedersen.....	83
Vandpest, <i>Helodea canadensis</i> . L. C. Rich. P. M. Pedersen.....	83
Vinbjergsneglen. J. Lind.....	85
Ærtbølle Bjerg. Martin Nielsen.....	43

Silkehaler.

Med Aars Mellemlum hænder det, at vi faa Besøg af Silkehaler. Denne smukke højnordiske Fugl kommer her om Vinteren, altsaa paa en Aarstid, hvor vi særlig bør paaskønne en Berigelse af Fuglelivet, der ellers er saa faatalligt, medens alle Sommerens Gæster er draget mod Syden. Men desuden er Silkehalen flottere udstyret end de fleste af vore sædvanlige Fugle. Dens Top er straks noget usædvanlig og dens silkebløde rødgraa Fjerdragt helt varm at se paa, de hvide Baand paa Vingerne og den gule Kant paa Halen lyser op. Dækfjerene under Halen er rustrøde, og det mest særegne er de lakrøde Hornplader, de gamle Fugle har paa Spidsen af Halefjerene og paa nogle af Vingefjerene.

Da Fuglene er meget lidt frygtsomme, kan man faa Lejlighed til at se dem paa nært Hold, naar de i en Tjørnehæk, i en Røn eller Hybenrose gør sig til Gode med de røde Frugter. Desværre frister dens smukke Farver mangen en „Fugleven“ til at sikre sig et varigt Minde om Besøget, men bliver der først skudt efter dem, er Fornøjelsen snart forbi, de bliver meget forsigtige og letter paa langt Hold, saa man kun faar dem at se paa Afstand, medens man ellers kan have Fornøjelsen af dem hele Vinteren, saa længe der er Bær i Egnen.

Det fremmedartede ved Fuglen giver sig straks til Kende, naar man nærmer sig, thi da høres straks deres rislende Fløjten, som Fuglene giver fra sig baade i Flugten, og naar de sidder, dog ikke naar de æder, thi da er de fuldt optaget af den Forretning.

Baade Fuglens Farver og dens Stemme passer saa udmærket ind i Stemningen paa de blødtgraa, danske Vinterdage, men ogsaa paa de straalende Snedage, hvor Fuglen skinner om Kap med de røde Bær paa de snedækte Grene, er der Harmoni i Billedet. — Fuglens Komme er en Gaade — hvorfor i Aar? hvorfor ej næste? Deres Træk har mange Spørgsmaal, og det gælder at nytte Lejligheden, naar den viser sig, til at faa et og andet Spørgsmaal løst. Der er i Aar kommet et større Træk, og da jeg gerne vil indsamle Oplysninger fra dettes Ankomst til Danmarks forskellige Egne og om deres Forekomst og Færd i den Tid, de viser sig, henvender jeg mig derfor til de af nærværende Tidsskrifts Læsere, der har Lejlighed til at iagttage dem, med Anmodning om Hjælp til dette.

Hovedspørgsmaalene om hvilken Dato de første viser sig, hvornaar Hovedtrækket, samt hvorlænge Besøget varer og hvormange der til hver Tid er iagttaget, samt om deres Yndlingssteder og Yndlingsføde er det af særlig Interessé at faa Rede paa, men enhver iagttagelse er af Værdi og modtages med Tak af

P. Skovgaard,
Mogensgade 32, Viborg.

Medlemmer

af

Naturhistorisk Forening for Sjælland 1921 – 22.

- Gymnasiast Afzelius, Hillerød.
 Hønseriejer Bauer, Glostrup.
 Lærer Bue Skakke, Fakse Ladepl.
 Læge Christiansen, Skelskør.
 Cand. polyt. van Deurs, FINDERUP.
 Konsulent DUSGAARD, Ringsted.
 Cand. Eckardt, Holte.
 Lærer Engel, Kjeldstrup.
 Stud. med. T. Feddersen, Københ.
 Assistent Fejlberg, Tystofte.
 Lærer Clode Olsen, Vanløse.
 Overretssagf. Fr. Gudmann, Kbhv.
 Lærer Hansen, Herringløse.
   " O. Hansen, Næstved.
   " Eggert Hansen, Korsør.
 Maskinmester Hasle, Ballerup.
 Toldklarere Hasle, København.
 Lærer Hvid, Holbæk.
 Provst Hertz, Høng.
 Fabrikant Hornung, København.
 Seminarielærer Hovgaard, Høster.
 Læge Ejler Høeg, Jægerspris.
 Lærer Innæs, Hellebæk.
 Exam. jur. Ivertsen, Slagelse.
 Lærer Otto Jensen, Ølby, Køge.
   " L. P. Jensen, Højelse.
 Professor Ad. Jensen, København.
 Apoteker C. Jensen, " Køge.
 Kontorist N. Juel Jeppesen, Køge.
 Landbrugskand. Johnsen, Lyngby.
 Student Vibe Kierulff, København.
 Lærer Kryger, Gentofte.
   " Kristensen, Aasager.
   " Fr. Larsen, Dysted.
   " Larsen, Tybjerglille.
 Distriktslæge Larsen, Kalundborg.
 Dyrlæge Larsen, Højelse.
 Handelslærling Lorentzen, Køge.
 Læssøe Engberg, Køge.
 Læge C. Madsen, Ruds Vedby.
 Student Martens, København.
 Lærer Mathiassen, Mullerup.
 Overlærer Mortensen, Ringsted.
 Bibliotk. Mørch-Hansen, Langebæk
 Gartner Nielsen, Valby.
 Nielsen jun., " "
 Lærer P. K. Nielsen, Slagelse.
   " I. P. C. Jarlund, Kalundborg.
   " Olsen, St. Salby, Køge.
 Forst. Ottesen, Vajsenhus, Kbhvn.
 Cand. polyt. Sven Palitzsch, Kbhvn.
 Dyrlæge Axel Petersen, Ringsted.
 Boghandler Rasmussen, Borup.
 Lærer Johs. Rasmussen, Nærum.
   " Ringdahl, Hålsingborg.
   " Rydøen, Hålsingborg.
 Fru Lærer Sahl, Viby.
 Læge Schou, Holbæk.
 Toldassistent Schaltz, København.
 Elektriker Sparre, Køge.
 Stud. mag. Teudt, København.
 Stud. med. Thiesen, Roskilde.
 Rentier H. Weis, Hellerup.
 Student Flemming Weis, Københ.
 Expeditionssekretær West, Holte.
 Overkirurg Dr. med. Wessel, Kbh.
 Maskinmester Winther, Svansbjerg.
 Student Wolff, København.
 Dyrlæge Wollesen, Sterrede, Rude.
 Intendant Winding-Johansen, Kbh.
 Dyrlæge Bergstrøm, Merløse.
 Forpagter Østerlund, Bringstrup.
 Lærer A. Slettebo, Hillerød.
 Kgl. Operasanger Wiinstedt, Kbh.
 Adjunkt Simonsen, Sorø.
 Discipel Svend Carlo, Køge.
 Overlæge Dr. med. Strandgaard,
   Roskilde.
 Frk. Ostenfeld, København.
 Grd. Erling Pedersen, Viksø St.

Ialt 79 Medlemmer.

Tillæg og Rettelser til vore Løbebillefortegnelser.

Af Adam Afzelius.

Medens der her hjemme i de sidste Aar er publiceret flere Fortegnelser over Sommerfugle, Tæger, Bier o. s. v., er der ikke kommet nogen Billefortegnelse siden 1906, da Rye udgav sin „Fortegnelse over Danmarks Biller“. Alt, hvad der siden den Tid er kommet, er nogle spredte Tillæg og Rettelser. Det er derfor mit Maal her at skrive, saa godt jeg kan, et Tillæg til vore Løbebillefortegnelser især Rye's, bygget dels paa de forskellige Meddelelser i „Entomologiske Meddelelser“ og „Flora og Fauna“, dels paa Oplysninger om nye og sjældne Løbebiller, jeg har faaet af forskellige Billesamlere. Nye Arter for Faunaen er mærkede med *

Cicindela maritima Dej., Sønderborg (Lærer Andersen, Ent. Med., B. XIII., 110, 1920).

Calosoma reticulatum F., Holmsland Klit (F. og F., 1912, 43), Jersdal og Ellund (Ent. Med., B. XIII, III., 1920).

Calosoma sycophanta L., Langbroes Dampmølle (Ent. Med., B. X., 118, 1914).

Calosoma sericeum F., Abkær Mose (Ent. Medd., B. XIII., 111, 1920).

*Nebria iberica, Bornholm (Rosenberg).

**Notiophilus hypocrita* Putz. Bøllemosen og Tisvilde (West, Ent. Med., B. XI., 360, 1917). Den var begge Gange forvekslet med *N. palustris* Duft.

Notiophilus bigeminus Thoms. Holte, Aarhus og Esbjerg (V. Hansen, Ent. Med., B. XIII., 338, 1921).

Carabus intricatus L., Fyen, Hald Skov, Lyksborg (Ent. Med., B. XIII., 110, 1920).

Carabus glabratus Müll. Hare Skov, Grib-Skov (F. og F., 1921, 40), Frøslev Banker (Ent. Med., B. XIII, 110, 1920).

Bembidium bipunctatum L. Højer, Husum og Ballebro (Ent. Med., B. XIII., 110, 1920), Sundby Storskov (Ent. Med., B. VIII., 315, 1910).

Bembidium saxatile Gyll. Falsters Østerskov og Kalvebod Strand (Ent. Med., B. VIII., 189, 1907), Stevns Klint (Ent. Med., B. X., 123, 1914).

Bembidium lunulatum Fourc. Den i vore Fortegnelser opførte Art *lunulatum* Fourc. fra Ribe og Esbjerg er bestemt forkert. Det er nemlig følgende Art.

Afhandlinger og Meddelelser. Flora og Fauna, Silkeborg. I. Bd. 3

- Den virkelige *lunulatum* Fourc. er først senere fundet her ved Kalvebod Strand (West) og senere paa Amager Fælle (W. Hansen og Rosenberg). Se Ent. Med., B. XIII., 142, 1920).
- **Bembidium iricolor* Bedel. Ribe, Esbjerg. Se *lunulatum* Fourc.
- **Bembidium Schüppeli* Dej. Bygholm Skov ved Horsens (Høeg, Afhandlinger og Meddelelser, Flora og Fauna, B. I., 21).
- **Bembidium monticola* Strm. Nørholm Skov ved Varde (F. Larsen).
- Trechus discus* F. Lersøen (Ent. Med., B. VIII., 189, 1907) Damhusmosen (samme 190), Valby, Odense (F. og F., 1912, 42) og Esbjerg (Ent. Med. B. XIII., 142, 1920).
- Trechus micros* Hbst. Bidstrup Enge (Ent. Med., B. XI., 360, 1917), Kolding, Silkeborg.
- Miscodera arctica* Payk. Hammeren (Wielandt, F. og F., 1911, 105).
- Panagæus 4-pustulatus* Strm. Mølledalen paa Bornholm (Wielandt, F. og F., 1911, 105).
- Licinus depressus* Payk. Amager (Rosenberg, Ent. Med., B. X., 118, 1914), Hammeren (Wielandt, F. og F., 1911, 105).
- Anisodactylus pseudoæneus* Dej. Kongelunden (Ent. Med., B. X., 118, 1919).
- *Ophonus rupicola Strm. Kongsbjerg paa Møen (O. Jacobsen, Ent. Med., B. X., 254, 1915).
- Ophonus azureus* F. Jels i Sønderjylland (Lærer Andersen, Ent. Med., B. XIII., 110, 1920).
- Ophonus punctatulus* Duft. Haderslev og Fredsted (Ent. Med., B. XIII., 110, 1920), Aarhus (Ent. Med., B. XIII., 141, 1920).
- Ophonus puncticollis* Payk. Gels Skov (Ent. Med., B. XI., 16, 1916), Aarhus (F. og F., 1912, 92), Falsters Østerskov (Ent. Med., B. VIII., 189, 1907), Bornholm (F. og F. 1911, 105), Haderslev og Fredsted (Ent. Med., B. XIII., 110, 1920).
- Harpalus distinguendus* Duft. Als (Ent. Med., B. XIII., 110, 1920).
- Harpalus hirtipes* Ill. Thorsager (Ent. Med., B. XIII., 141, 1920).
- Bradycellus verbasci* Duft. Kongelunden (Ent. Med., B. XI., 16, 1916), Odense (F. og F. 1912, 42), Hinnerup Skov (Ent. Med., B. VIII., 315, 1907).
- **Acupalpus luteatus* Duft. Gjessø (F. Larsen).
- **Acupalpus brunnipes* Strm. Viborg Krat (Rosenkrantz, F. og F., 1912, 92).

- Amara melancholica* Schiö. viser sig at være *municipalis* Duft.
(Ent. Med., B. XI., 363, 1917).
- Amara municipalis* Duft. Den i vore Fortegnelser opførte
Art af dette Navn er i Virkeligheden *cursitans*
Zimm. (Ent. Med., B. XI., 363, 1917).
- *Amara cursitans Zimm. Ruder Hegn, Grib Skov, Hillerød,
Jægerspris Nordskov og Hinnerup Skov. (Se
A. municipalis Duft.).
- Amara infima* Duft. Thorsager.
- Amara tricuspidata* Dej. Den hos Rye opførte Art af dette
Navn er *A. strenua* Zimm.
- Amara strenua* Zimm., Ribe.
- *Amara fusca Dej. Ørholm (V. Hansen og West, Ent.
Med., B. XI., 363, 1917).
- Pterostichus dimidiatus* Oliv. Odense (F. og F., 1912, 42).
- Pterostichus aterrimus* F. Utterslev Mose, Børstingerød Mose,
Marselisborg.
- **Pterostichus madidus* Strm. Randers (O. Jacobsen), Halk
Strand (Ent. Med., B. XIII., 110, 1920).
- **Pterostichus melas* Creutz. Halk Strand (Lærer Andersen,
Ent. Med., B. XIII., 110, 1920).
- Sphodrus leucophthalmus* L., Silkeborg, Als (Ent. Med., B.
XIII., 110, 1920).
- Anchomenus versutus* Gyll. Højer (Ent. Med., B. XIII., 110,
1920).
- Anchomenus micans* Nicol. Højer (Ent. Med., B. XIII.,
110, 1920).
- Anchomenus 4-punctatus* D. G. Pamhol Skov (Ent. Med.,
B. XIII., 110, 1920).
- Anchomenus elongatus* Fisch. Hammeren (Ent. Med., B. X.,
118, 1914).
- Lebia crux minor* L. Nærum Lyngbakker (F. og F., 1921, 40).
- Cymindis macularis* Dej. Asserbo Overdrev (Ent. Med.,
B. VIII., 190, 1907), Thorsager (Ent. Med., B. XIII.,
141, 1920).
- **Demetrias atricapillus* L. Thurø (Langvad).
- Dromius marginellus* F. Hammeren (F. og F. 1911, 105).

Et interessant Fund.

Af H. P. S. Sønderup.

Som bekendt er jeg en ren Hund efter „nye“ (d. v. s. for vor Fauna nye) Insektarter, og saasom Sommerfuglene i særlig Grad har haft min Interesse, har jeg lavet mig en Liste saa lang som et ondt Aar over Arter, der endnu ikke er opført som danske, men ventelig vil kunne findes her.

Paa denne Liste har i adskillige Aar figureret en Gracilaride ved Navn *Coriscium cuculipennellum* Hb., men først i Aar er det lykkedes mig at finde den.

I Efteraaret 1920 fandt jeg i Kостейskoven, ca. 5 km Øst for Saxkøbing, en Microslarve i ret stort Antal paa Humle. Den rullede Bladene sammen ligesom mange Gracilarider gør, men da den overvintrer som voksen, og Overvintringen mislykkedes for mig, blev den Aarsag til, at jeg jævnlige i Foraaret og Sommeren i Aar (1921) tog til Kостейskoven for muligvis at finde den ukendte Imago.

Denne Gaade venter endnu paa sin Løsning (jeg har i Aar taget 28 Larver), men den gav Stødet til Fundet af *Coriscium cuculipennellum*, idet jeg paa en Ekskursion efter „Problem“dyret nedbankede en smuk og fejlfri Imago af *C. cuculipennellum* — den 18. Maj 1921.

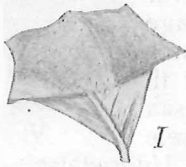
Jeg var lidt i Vilderede med, hvordan jeg skulde forklare mig Dyrets Tilstedeværelse i Kостейskoven, hvor der ikke er Antydning af den opgivne Foderplante, Liguster. Der var vel ikke særlig langt til de nærmeste Bønderhaver, men jeg gik dog ud fra, at Foderplanten maatte findes i Skoven.

Imidlertid læste jeg en Dag i Sorhagens „Die Kleinschmetterlinge der Mark Brandenburg“, at Kaltenschbach havde taget den paa nye Skud af Ask — saa vidste jeg, hvor jeg skulde søge Larven. Der er nemlig store Bevoksninger af Ask i Nærheden af det Sted, hvor Imago var taget, og jeg begav mig straks af Sted for at undersøge disse Asketræer.

Gracilaridernes Larver lever enten i „Ruller“ el. „Kegler“, dannede af Foderplantens Blade, og det gjaldt nu om at finde de særlige Dannelser, der skyldte *C. cuculipennellum* deres Oprindelse.

Dette var imidlertid alt andet end let, da den saare almindelige Gracilaride *Xanthospilapteryx syringella* havde dannet sine Bladruller (Fig. I) i umaadeligt Antal af Askens Smaablade.

Efter at have aabnet et Utal af disse Larvehuse, var jeg lige ved at anse det for haabløst at lede længere, da jeg endelig fandt et Blad, der var formet som et Kræmmerhus (Fig. II) og hvis „Laag“ (den Del af Bladet, der lukkede for Kræmmerhusets brede Aabning) var fæstet med saa stærkt Spind, at det var paafaldende.

I

Da jeg aabnede den, fandt jeg til min store Overraskelse en Dannelse, som jeg tror er ukendt, eftersom jeg ikke

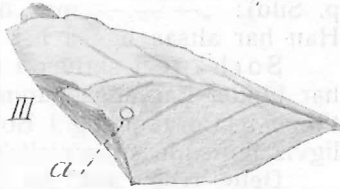
har set den omtalt noget Sted.

Den bestod af et fint, snehvidt, tenformet Spind, der var spændt ud som en Bro fra „Laaget“ til et Punkt paa den modsvarende Væg, og inde i det tykke Midterparti af dette Spind var en Puppe anbragt, altsaa frit ophængt ligesom i en lukket Hængekøje midt i det forholdsvis store Rum. (Fig. III).

II

Ved første Øjekast var jeg lige ved at tro, at det var et Snyltehvepsespind, jeg havde for mig — vi stakkels Lepidopterologer bliver jo i den Grad drillede af de utallige og allestedsværende Snyltehvepse, at det er undskyldeligt, om vi ogsaa undertiden ser Snyltehvepse, hvor der ingen er. Imidlertid svandt hurtigt og

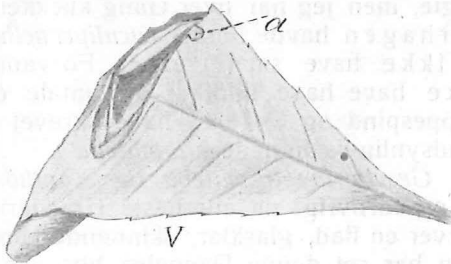

III

α

IV

V

Tvivel om, at det virkelig var *cuculipennellum*'s Larvehus, jeg havde været saa heldig at finde.

Yderligere fandt jeg i „Laaget“ en lille cirkelrund Plet, dannet af Larven ved at alt Bladgrønt paa nævnte Plet var fjernet og kun Bladets fine Overhud forbleven ubeskadiget. Fra Randen af dette „Vindue“ var Puppespindet udspændt, og Puppen sad med Hovedenden vendt mod

„Vinduet“, saa Imago med største Lethed straks kunde forlade sit Hus gennem det. (a paa Fig. III—VI):

Saasnart det første Kræmmerhus var fundet, lykkedes det forholdsvis hurtigt at finde flere, og allerede 5 Dage senere — d. 21. Juli — klækkedes den første Imago. Morsomt var det, at C. S. Larsen, Faaborg, nogle Dage senere fandt flere Larvehuse, tilhørende samme Art, en Dag vi var paa Ekskursion sammen til Damsbo Skov. Det viser sig altsaa — som saa ofte før, — at Dyr, der hidtil har været ansete for yderst sjældne, kan have en betydelig Udbredelse — man skal blot have Øjet opladt for, hvordan de skal søges.

α VI

For Resten skriver Larsen i sin store Microsfortegnelse om *cuculipennellum* efter at have nævnt, at den foreløbig maa slettes af Fortegnelsen (kun funden i 1 Eksp. p. Sild): „— — — men den findes dog sikkert nok her“. Han har altsaa ogsaa her skønnet rigtigt.

Sorhagen skriver i sit forannævnte Arbejde, at han har fundet Larvehuset tomt paa Liguster ved Hamborg og tilføjer: „Forvandling i Boligen (?) Cocon hvid, sandsynligvis lignende *stigmatella's*“.

Dette tyder paa, at de Larvehuse, han har set, slet ikke har tilhørt *cuculipennellum*, men den førnævnte *syringella*. Paa Liguster danner *syringella* nemlig ofte kegleformede Huse. Jeg selv, der i flere Aar har søgt efter *cuculipennellum*-Kegler netop paa Liguster, har ret ofte ladet mig narre til at tro, at jeg havde fundet den „rigtige“ Kegle, men jeg har hver Gang klækket *syringella*. Nej, hvis Sorhagen havde fundet *cuculipennellum*-Keglen, vilde han 1) ikke have sat (?) efter „Forvandling i Boligen“ 2) ikke have undladt at omtale det meget mærkelige Puppespind og 3) ikke have skrevet om Coconen, at den sandsynligvis lignede *stigmatella's*.

Gracilaria stigmatella og *Xanthospilapteryx syringella* — og forøvrigt de allerfleste Gracilarider — spinder som Larver en flad, glasklar, skinnende Hinde over sig, og naar man har set denne Dannelse hos alle mulige Gracilarider, ligger det unægtelig snublende nær at formode det samme hos *cuculipennellum*, men *figura* udviser, at denne Slutning har været forhastet.

Det skal blive interessant at se, om vor anden danske *Coriscium (sulphurellum* Hw.), som jeg forgæves har eftersøgt i lange Tider, spinder en lignende Cocon. Bemærkningerne om dette Punkt i de entomologiske Haandbøger

tyder ikke derpaa, men det er jo muligt, at den heller ikke er kendt af Entomologerne.

Navnet *cuculipennellum* (af *cuculus* — Gøg — og *penna* — Fjer —) er i høj Grad træffende, idet Dyrets Forvinger er forsynede med flere mørke Tværbaand, saa de skuffende ligner en Gøgetjer *en miniature*.

NB. De overordentligt smukke og vellignende Tegninger skyldes min Ven Jensen-Haarup, Silkeborg. Jeg bringer ham herved min bedste Tak.

En fritbygget Honningbirede.

Af Lavrids Jørgensen.

Den almindelige Honningbi eller Tambien [*Apis mellifica* L.] holdes som Husdyr hele Landet over i Kuber og Stader. I Sommerens Løb er det et almindeligt Fænomen, at Bierne „sværmer“, d. v. s. en Flok Arbejdere med en Dronning forlader Stedet for at grundlægge et nyt Bo. Indfanges en saadan Sværm ikke, slaar den sig ned i gamle, hule Træer, Aabninger under Tage eller i lignende beskyttede Hulrum og bygger der det nye Samfund op.

I Tropelandenes varme Himmelstrøg er det, at de der-værende Arter af Honningbier anbringer Rederne hæftede til Grene o. l., saaledes at Cellebygningen er fri og uden nogen som helst Beskyttelse. I koldere Egne er dette kun undtagelsesvis iagttaget, og i hele den zoologiske Literatur findes kun faa fritbyggede Bireder omtalt. Her fra Danmark kendes hidtil 4 Tilfælde, hvoraf de 3 er nøje iagttagne og beskrevne af afdøde Dr. J. C. Nielsen.*) I de to Tilfælde er Rederne fotograferede og senere nedtagne og opbevares paa Zoologisk Museum og Landbohøjskolen.

I den svundne, varme Sommer har 'en saadan fritbygget Birede været at iagttage i Raaaugegaards Have ved Holeby paa Lolland.

En større Sværm Bier havde fundet et gammelt Æbletræ egnet til Bosted og paa Undersiden af en kvartertyk Gren bygget sine Cellekager op. Redebygningen opdagedes først i Slutningen af Juli og bestod da af 8 Kager, der

*) Vid. Medd. f. d. Naturh. Foren. i Kbh., Bd. 63, pag. 63 og Entom. Medd., Bd. 10, pag. 116—117.

i Retningen Øst—Vest hang parallelt lodret ned fra Grenen, alle halvcirkelformede, de største i Midten og af ca. 14 Tommers Bredde og ca. 12 Tommers Længde. Bierne havde indsamlet en Del Honning, og en Del af Cellerne var be-
lagt med Arbejderyngel.

I September, da den aftagende Temperatur svækkede Biernes Arbejdsenergi, og Blæst og Regn virkede ødelæggende paa Bygningen, faldt 2 af Cellekagerne ned, hvorefter hele Reden nedtoges, og Bierne anbragtes i et Stade, hvor de nu under mere betryggede Forhold fortsætter deres Samfundsliv.

Desværre blev Reden ikke fotograferet og dette interessante Fænomen ikke nøjere undersøgt. Reden var ødelagt, da jeg fik Meddelelse om Tilfældet og kom til Stede.

Strandby Skole, 10. Oktober 1921.

Sjældnere Sommerfugle.

Af *Odontosia carmelita* toges en lille Række ved Ti-
birke den 28.—30. April 1921. Under ualmindelig gunstige
Vejrforhold var jeg saa heldig at fange en Snes Stkr. af
Endromis versicolora paa Asserbo Overdrev den 9.—10.
August 1921, alle ♂♂ og tildels stærkt afløjne. Hannen
er Dagflyver og begynder at flyve omkring Kl. 10. Asserbo
Overdrev er et Lyngareal med spredt Bestand af Birk,
saa der kunde maaske være Anledning for jydsk Samlere
til at søge Arten ved Silkeborg. Af *Mamestra leineri* var.
pomerana toges 4 Larver ved Dueodde, Bornholm, den 3.
September 1918; der fremkom 3 Imaginis. *Caradrina seleni*
blev fundet i 2 Eksemplarer, henholdsvis ved Sandvig og
i Køllerskoven, Bornholm, i Juni og den 5. Juli 1918. Fra
Asserbo Overdrev har jeg 1 Stk. af *Taeniocampa gothica*,
hos hvilken den sorte Plet, der normalt omfatter Vingemærket
forneden og paa Siderne, fortsætter sig oven over
Mærket, der præsenterer sig som en meget graa Plet i en
kraftig sort Indfatning. Jeg har ikke set denne Form be-
skrevet noget Sted. Af *Arctia caja* har jeg 2 Stkr. fra
Sandvig paa Bornholm, hos hvilke Bagvingernes Grund-
farve er gul.

H. Weis.

Fugle og Dyr udstoppes

smukt og holdbart.

Prisliste gratis paa Forlangende.

Insektaale o Tørveplader

billige Priser.

Konservator Johs. Larsen,

St. Torv 10. AARHUS. Telefon 5944.

Naturaliesamlere!

III. Priskurant Nr. 6, indeholdende Redskaber for Entomologi, Botanik, Oologi og Ornithologi, tilsendes paa Forlangende.

Harald Børgesen,

Frederiksberggade 28, København, Tlf. Central 689.

Den fineste og bedste Udstopning

faar De altid hos

Konservator Hansen, Herning.

Sjældnere Fugle og Smaapattedyr købes, ligesledes et fint Kuld Æg af Gallinago major (dansk). Illustreret Prisliste gratis.

Skandinaviens største Præparationsforretning.

CLEMENSTRYKKERIET

BISPETORVET

TELEF. 641

000

♦♦♦ AARHUS ♦♦♦

TELEF. 1961

000

BØGER - BLADE - TIDSSKRIFTER

Naturh. Forening f. Jylland ønsker til Købs komplette Aargange af „Flora og Fauna“ 1919. Pris 3 Kr. Henvendelse til Lærer V. Sigfred Knudsen, Villa „Fyen“, Aarhus.

Alle tidligere Aargange af „Flora og Fauna“

kan faas ved Henvendelse til Lærer V. Sigfred Knudsen, Villa „Fyen“, Aarhus.

De 12 første Aarg. (1899—1910) koster samlet 15 Kr. Enkeltprisen for disse Aarg. er noget forskellig. Aarg. 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918 og 1920 koster samlet 35 Kr. Prisen for de enkelte Aarg. ligger mellem 3 og 5 Kr.

Enkelte Hefter koster 1 Kr. pr. Stk.

For Artiklernes Indhold er vedkommende Forfattere ansvarlige.

Manuskript til „Flora og Fauna“ bedes sendt til P. Esben-Petersen, Silkeborg, og bør være meget tydelig skrevet og nøje gennemset, ogsaa hvad Skilletegn angaar. Omkostninger ved Korrekturændringer som Følge af utydeligt Manuskript afholdes af vedkommende Forfatter.

Enhver naturinteresseret bør være Medlem af en af de fire Provinsforeninger. Indmeldelse sker til Lærer L. Kring, Nykøbing F. for Naturh. For. f. Lolland-Falsters Vedkommende; til Lærer L. P. Jensen, Højelse, Lille Skensved, for Naturh. For. f. Sjællands Vedkommende; til Lærer P. J. Pedersen, Bogense, for Naturh. For. f. Fyns Vedkommende, og til Lærer J. Kr. Findal, Ingerslev Boulevard 4, Aarhus, for Naturh. For. f. Jyllands Vedkommende.